EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTÉRIUMA

Tájékoztató

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint az e törvényekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő, 2019. évi módosításairól

A jogalkalmazás megkönnyítése érdekében tárcánk összefoglaló tájékoztatást kíván nyújtani a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), szociális szolgáltatásokat, valamint gyermekjóléti alapellátásokat érintő változásairól, továbbá az e törvényekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek módosításairól. A törvény-módosításokat az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVII. törvény tartalmazza, mely a Magyar Közlöny 2018. évi 207. számában, 2018. december 20-án került kihirdetésre.

A végrehajtási rendeletek módosítását az alábbi rendeletek tartalmazzák:

- A szociális szolgáltatásokkal összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 305/2018 (XII. 27.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2018. évi 213. számában jelent meg.
- Az egyes gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 306/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2018. évi 213. számában jelent meg.
- Az egyes rendvédelmi és szociális tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 2/2019. (I. 22.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2019. évi 8. számában jelent meg.
- Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 4/2019. (II. 27.) EMMI rendelet, amely a Magyar Közlöny 2019. évi 30. számában jelent meg.

A tájékoztató a legjelentősebb módosításokat tartalmazza.

I. Az Szt. módosítása

- **Karitatív tevékenység kivételként való meghatározása**

A módosítás egyértelművé teszi, hogy az ellenszolgáltatás és az állami, önkormányzati támogatás nélkül végzett étkezést, szállást nyújtó vagy más karitatív tevékenység nem tartozik az Szt. hatálya alá.

„3 § (9) Nem tartozik e törvény hatálya alá az a szállást, étkezést nyújtó vagy más segítő, karitatív tevékenység, amelyet az igénybe vevőtől, hozzátartozójától, vagy rájuk tekintettel harmadik személytől származó ellenszolgáltatás és állami, helyi önkormányzati támogatás nélkül nyújtanak." (hatályos: 2019.01.01-től)

- **A befogadás szabályozásának kiegészítése**

Az állami támogatás igénylésének adatai alapján láthatóvá vált, hogy a népkonyha szolgáltatás területén az éves ételadag számok aránytalanul magasak voltak és indokolatlan költségkiáramlás volt tapasztalható. A népkonyhára vonatkozó ellenőrzések sokszor azt állapították meg, hogy az étel mennyisége és minősége nem elegendő, nem megfelelő.

A népkonyha szolgáltatás ételadag számai és az ezzel járó állami kiadások rohamos növekedésének megfékezése érdekében volt szükséges szigorítani a szabályozáson, ezért 2019. január 1-től a népkonyha szolgáltatás sem mentesül a név szerinti, TAJ alapú jelentési kötelezettség alól. A szolgáltatói nyilvántartásban rögzítésre kerül a befogadott ellátotti létszám mind a szociális konyha, mind a népkonyha szolgáltatási formára 2019. január 1-jei hatállyal, így ezt követően befogadást már csak meghatározott ellátotti létszámra lehet kapni.

„20/C. § (2) Nem kell az (1) bekezdés szerinti nyilvántartásba venni az adatokat falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása és utcai szociális munka esetén."
(2019.01.01-től hatályon kívül helyezésre került a fenti 20/C. § (2) bekezdésében korábban szereplő „népkonyha," szövegrész)

„58/A. (2) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultság további feltétele - a (2b) bekezdésben meghatározott kivételekkel -
c) étkeztetés esetén az új ellátotti létszámnak, házi segítségnyújtás esetén az új ellátotti létszámnak, és azon belül a személyi gondozásban ellátható személyek legmagasabb számának (a továbbiakban együtt: ellátotti létszám)" (hatályos: 2019.01.01-től)

Az Szt. 134/G. § (1)-(4) bekezdése alapján, 2019. január 1-jei hatállyal új adatként kell a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyezni a következők szerint meghatározott befogadott ellátotti létszámokat:

- 2018. július 1-jén a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett népkonyha szolgáltatás 2018. július 1-jén hatályos, támogatást megállapító kincstári határozatában szereplő és a támogatás alapjául szolgáló ellátotti szám;

- 2018. július 2. és december 31. között a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzésre kerülő új népkonyha szolgáltatás, vagy a már bejegyzett szolgáltató, intézmény esetén új népkonyha szolgáltatásra vonatkozó adatmódosítás esetében az ezen időszakra vonatkozó első támogatást megállapító kincstári határozatban szereplő és a támogatás alapjául szolgáló ellátotti szám;

- a 2018. július 2. és december 31. között a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által a befogadási eljárásban elbírált azon kérelmek esetében, amelyek 2018. december 31. után kerülnek a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzésre, a benyújtott kérelemben szereplő ellátotti szám;

- szociális konyha esetén az igénybevevői nyilvántartásban rögzített megállapodások 2018. évi legmagasabb napi számának megfelelő ellátotti létszám.

Azon nem állami, egyházi fenntartók esetén, akik a népkonyha szolgáltatás nyújtását év közben kezdték meg, a befogadott ellátotti létszám teljes évre - a munkanapok figyelembevételével - átszámított ellátotti létszámként kerül megállapításra.

134/G. § (1) Az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVII. törvénnyel megállapított 58/A. § (2) bekezdés *c)* pontja alkalmazásában népkonyha esetén nem minősül új ellátotti létszámnak a nem állami, egyházi fenntartó által fenntartott,

a) 2018. július 1-jén a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett népkonyha-szolgáltatás 2018. július 1-jén hatályos, támogatást megállapító kincstári határozatában szereplő és a támogatás alapjául szolgáló ellátotti szám;

b) 2018. július 2-a és 2018. december 31-e között a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzésre kerülő új népkonyha-szolgáltatás, vagy a már bejegyzett szolgáltató, intézmény esetén új népkonyha-szolgáltatásra vonatkozó adatmódosítás esetében az ezen időszakra vonatkozó első támogatást megállapító kincstári határozatban szereplő és a támogatás alapjául szolgáló ellátotti szám;

c) a 2018. július 2-a és 2018. december 31-e között a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által a befogadási eljárásban elbírált azon kérelmek esetében, amelyek 2018. december 31-e után kerülnek a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzésre, a benyújtott kérelemben szereplő ellátotti szám.

(2) Az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVII. törvénnyel megállapított 58/A. § (2) bekezdés *c)* pontja alkalmazásában szociális konyha esetén nem minősül új ellátotti létszámnak az igénybevevői nyilvántartásban rögzített megállapodások 2018. évi legmagasabb napi számának megfelelő ellátotti szám.

(3) Azon nem állami, egyházi fenntartók esetén, akik a népkonyha-szolgáltatás nyújtását év közben kezdték meg, az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti ellátotti szám alatt a teljes évre átszámított ellátotti számot kell érteni.

(4) Az (1)-(3) bekezdés szerinti ellátotti létszámokat a szolgáltatói nyilvántartásba 2019. január 1-jei hatállyal hivatalból kell bejegyezni.

A fenti változások az önkormányzatok által fenntartott étkeztetés szolgáltatást nem érintik: az ő engedélyeseik vonatkozásában a szolgáltatói nyilvántartásba nem kerül bejegyzésre ellátott létszám, továbbra is rugalmasan bővíthetik kapacitásaikat. Ugyanakkor az ellátásszervezési szempontokra tekintettel 2019. január 1-jét követően az ellátási terület szerinti önkormányzat hozzájárulása is szükségessé vált az egyházi és civil szolgáltatók által működtetni kívánt népkonyha szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése során.

„134.§ (5) A 2019. január 1-jét követően indított, népkonyha-szolgáltatás szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése iránti eljárásban a bejegyzés feltétele az ellátási terület szerinti települési, fővárosi kerületi önkormányzat hozzájárulása.

A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény előírja, hogy ha az ellátott egy napon több szolgáltatótól vesz igénybe szociális étkeztetést, ezek egymással „ütköznek", így csak az a szolgáltató kaphat állami támogatást, aki az igénybevevői nyilvántartásba a jelentést *a szolgáltatás nyújtását követően* előbb megtette. Tekintettel arra,

hogy a fenti jogszabály-módosítások jelentős változásokat hoztak, indokolt egy átmeneti időre felmentést adni a fenntartók számára az „ütközési" szabály alól, vagyis 2019. április 30-ig „ütközés" esetén mindegyik szolgáltató jogosult lesz az állami támogatásra, ezt követően azonban már csak az, aki a jelentési kötelezettségének *a szolgáltatás nyújtását követően* előbb eleget tett.

134. § (6) A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 2. melléklet Kiegészítő szabályok 5. *i)* pont ia) alpontját 2019. május 1-jétől kell népkonyhára alkalmazni." (hatályos: 2019.01.01-től)

Az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében mentesítésre kerül a befogadás alól az az eset, amikor a fenntartó az engedélyesét másik címre költözteti, azonban egyéb változás nem következik be, új engedélyes, telephely nem jön létre, és az ellátási terület sem változik, hiszen ebben az esetben a területi eloszlás kérdése nem merül fel.

„58/A. (2a) Új szolgáltatónak, intézménynek (székhelynek, telephelynek), szociális szolgáltatásnak, ellátotti létszámnak, feladatmutatónak, illetve férőhelyszámnak az minősül, amelyre az adott fenntartó a kérelem benyújtásakor nem rendelkezik befogadással. Nem minősül a szolgáltató, intézmény (székhely, telephely), szociális szolgáltatás, ellátotti létszám, feladatmutató, illetve férőhelyszám újnak, ha

a) olyan változás történik, amely a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását nem teszi szükségessé, vagy

b) az ellátási terület változatlanul hagyása mellett a szolgáltató, intézmény (székhely, telephely) másik címre költözik." (hatályos: 2019.01.01-től)

- **A család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatainak egyértelműsítése**

A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálásával létrejött az egyénekre, családokra és gyermekekre egyaránt kiterjedő észlelő- és jelzőrendszer. Az észlelő- és jelzőrendszer keretein belül készenléti szolgálat működik, amelynek feladata a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása egy állandóan hívható telefonszámon keresztül. A készenléti szolgálat a család- és gyermekjóléti központok speciális szolgáltatásai között nem új feladat, tartalma nem bővült, csak pontosításra kerül az ellátottak köre. A központok kezdetektől fogva telefonos elérhetőséget, segítséget nyújtanak mind a gyermekek, mind a szülők, valamint az egyedülállók számára is. A központ nyitvatartási idején kívül az ügyeletet ellátó szakember krízishelyzet esetén telefonon tájékoztatást nyújt, tanácsot ad, valamint szükség szerint segítséget mozgósít.

A módosítás egyértelművé teszi, hogy a készenléti szolgálat nemcsak a gyermekekre és családjukra, hanem a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálása miatt a segítségre szoruló valamennyi személyre vonatkozik.

„**64.** § (4) A családsegítés keretében biztosítani kell

g) a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés *a)* pont ad) alpontja szerinti készenléti szolgálatot az (1) bekezdés szerinti személyek számára,"

(hatályos: 2019.01.01-től)

- **A szociális diagnózis készítési kötelezettség alapjainak szabályozása**

A családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás rendszerének átszervezése során az egyik legfontosabb változás a család- és gyermekjóléti központok esetében a szociális diagnózis készítésének fokozatos bevezetése volt.

A diagnózis megalapozza az egyén szociális támogatását, segítését és a majdani szolgáltatónál a szolgáltatási terv elkészítését, valamint megvalósítását. A diagnózis elkészítése során képet kaphatunk az egyén aktuális helyzetéről és állapotáról. A felszínre kerülő problémák kezelése érdekében megállapításra kerülnek azok a szolgáltatások, amelyek megteremthetik az egyén fejlesztéséhez, életviteléhez szükséges feltételeket, továbbá megtörténik a célok elérését gátló és segítő erőforrások, kockázatok számbavétele.

A család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere azon személyekkel veszi fel a diagnózist, akiknek a problémája a család- és gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásain kívül más szolgáltatás igénybevételét teszi szükségessé. A család- és gyermekjóléti szolgálat az esetkezelés során felmerült további beavatkozási igényt az esetnaplóban dokumentálja, ezzel indítja el a szociális diagnózis felvételi igényét a családsegítő munkatárs a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere felé. Kötelezővé válik a szociális diagnózis felvétele az olyan személyeknél is, akik közvetlenül a család- és gyermekjóléti központnál kérnek segítséget problémáik kezeléséhez, amennyiben nem a központ valamely speciális szolgáltatásának igénybevételét kérik.

Amennyiben a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a központ munkatársa szükségesnek ítéli, egy általa már gondozott igénylő esetében is kezdeményezheti a szociális diagnózis elkészítését az esetmenedzsernél. A jelzőrendszeri tagok is kezdeményezhetik a diagnózis felvételét.

Fontos hangsúlyozni, hogy a hatósági eljárás következtében ellátást igénylő személyek nem minősülnek új igénylőnek, amennyiben a hatósági eljárás megindulása előtt már a szolgálat/központ igénybevevői voltak.

Az elkészült diagnózis a szükségletként megállapított szolgáltatások igénybevétele során kötelezi az adott szolgáltatót, intézményt – az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén – a diagnózissal rendelkező személy ellátására, szabad kapacitás hiányában pedig a várólistára való felvételére.

„**64/A.** § (1) A Gyvt. szerinti család- és gyermekjóléti központ szociális diagnózist készít

a) a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezésére, ha olyan szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás - ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását - igénybevétele válik szükségessé, amelyben az ellátott vagy a család nem részesül, vagy azt a szolgálat más okból szükségesnek tartja,

b) a család- és gyermekjóléti szolgálatnál gondozásban nem álló ellátott esetén akkor, ha az esete nem tartozik a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés *a)* vagy *b)* pontja alá,

és a szociális diagnózis elkészítéséhez valamennyi érintett hozzájárul.

(2) A szociális diagnózis elkészítését a 64. § (2) bekezdése szerinti jelzőrendszer tagjai is kezdeményezhetik a család- és gyermekjóléti központnál.

(3) A szociális diagnózis a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján meghatározza az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat és - ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását - gyermekjóléti alapellátásokat. A jogosultsági feltételek

fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális, gyermekjóléti szolgáltatókat és intézményeket, amelyek kötelesek a szolgáltatásra vonatkozó igényt nyilvántartásba venni. (hatályos: 2019. 01.01-től)

- **A támogatott lakhatásra vonatkozó szabályozás módosítása**

A támogatott lakhatás kiskorú személyek számára már a korábbi szabályozás alapján is biztosítható volt, ugyanakkor az életkorukból adódó szükségleteikre és jogaikra tekintettel nem elégséges csak az esetvitel kötelező szolgáltatási elemként történő előírása. A kiskorúak fokozott védelme érdekében kerül be a szabályozásba, hogy számukra kötelező szolgáltatási elemként, a komplex szükségletfelmérés eredményétől függetlenül kell nyújtani a személyes felügyelet és az étkeztetés szolgáltatási elemeket is.

A szabályozás 2013-tól lehetővé teszi, hogy a támogatott lakhatás - az engedélyezett férőhelyszámon felül - biztosítsa az ellátást igénybevevőről gondoskodó szülő, egyéb hozzátartozó, illetve az ellátást igénybevevő kiskorú gyermekének elhelyezését. Az elhelyezés alapfeladatot meghaladó szolgáltatásnak minősül. E szabály alapján a gyermek elhelyezése eddig is biztosítható volt, de csak olyan esetben, amikor az ellátott szülő maga is tud gondoskodni a gyermekéről, ezért a gyermek a támogatott lakhatásnak nem ellátottja, az ő komplex szükségletfelmérését nem kell elvégezni, utána a fenntartó nem hívhat le állami támogatást.

Jelen módosítás a fentiek mellett lehetővé teszi azt is, hogy a támogatott lakhatásban olyan ellátott személy gyermeke is beköltözhessen vele együtt, aki nem képes gondoskodni gyermekéről. Ez esetben a gyermek ellátottnak minősül, a komplex szükségletfelmérését el kell végezni. A fenntartó az ilyen gyermek után jogosult az állami támogatásra.

„**75.** § (1a) Támogatott lakhatásban az (1) bekezdés szerinti személy gyermeke is ellátható." (hatályos: 2019. 01.01-től)

„**75.** § (7a) Kiskorú ellátása esetén az (1) bekezdés *d)* pont da) és db) alpontja szerinti szolgáltatási elemeket minden esetben biztosítani kell azzal, hogy a felügyelet szolgáltatási elem kizárólag személyes jelenléttel biztosítható." (hatályos: 2019.01.01-től)

Az Szt. a bentlakásos intézményekben előírja a korlátozó intézkedés alkalmazását veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető magatartás tanúsítása esetében. A szabályozás kiterjedt a támogatott lakhatásra is, vagyis korlátozó intézkedés alkalmazása volt szükséges a feltételek fennállása esetén. A támogatott lakhatás olyan, lakásban biztosított szolgáltatások összessége, mely a szükségleteknek megfelelően különböző szolgáltatási tartalommal és intenzitásban támogatja a mindennapi életvitelt, így a veszélyeztető, közvetlen veszélyeztető magatartás kezelése sem történhet a bentlakásos intézményekéhez hasonló módon. A korlátozó intézkedés alkalmazása e szolgáltatási formánál tehát nem megfelelő megoldás, a támogatott lakhatásban felmerülő közvetlen veszélyeztető helyzetekben – hasonlóan, mint a saját otthonukban élő állampolgárok esetében – a mentőszolgálatot szükséges kihívni, és egészségügyi ellátás keretében kezelni a kialakult helyzetet.

„**75.** § (9) A támogatott lakhatásra egyebekben a bentlakásos intézményekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy

b) az 58/A. § (2) és (2a) bekezdését, a 85/B. §-t, a 94. § (1) bekezdés *b)-d)* pontját, valamint (2) és (3) bekezdését, a 94/A. § (4) bekezdését, a 94/G. §-t, a 99. §-t, a 99/A. §-t és a 105. §-t nem kell alkalmazni." (hatályos: 2019.01.01-től)

Pontosításra került továbbá az Szt. 70. § (5a) bekezdése, így egyértelművé vált, hogy fogyatékos személyek bentlakásos intézménye esetében az alapvizsgálat elvégzésének kezdeményezésével egyidejűleg az intézményvezetőnek kell elvégeznie a komplex szükségletfelmérést.

„**70.** § (5a) A fogyatékos személyek bentlakásos intézményének vezetője az alapvizsgálat elvégzésének kezdeményezésével egyidejűleg a komplex szükségletfelmérést is elvégzi, és tájékoztatja az ellátást igénylőt a támogatott lakhatás igénybevételének lehetőségéről." (hatályos: 2019. 01. 01-től)

A támogatott lakhatás a komplex szükségletfelmérés megtörténtét követően, annak eredménye alapján nyújtható. A támogatott lakhatásba való beköltözés esetén a komplex szükségletfelmérést az intézményvezető által az intézmény munkatársai közül kijelölt személy és az intézményvezető kérésére a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által kijelölt személy együtt végzi.

A fenti főszabály mellett az alábbi - 2017. január 1-jétől hatályos - speciális szabályokat is figyelembe kell venni:

- támogatott lakhatásba az igénylő otthonából történő beköltözéskor fogyatékos személy esetében a komplex szükségletfelmérés mellett az Szt. 70. § (5) bekezdése szerinti alapvizsgálatot is el kell végezni, mely esetben a szükségletfelmérést az SZGYF és az intézmény együtt végzi el;
- ha az ellátott ápolást, gondozást nyújtó intézményből vagy ápoló-gondozó célú lakóotthonból kerül támogatott lakhatásba, a komplex szükségletfelmérését - folyamatos ellátása mellett - az intézményvezető (vagy az általa kijelölt munkatársa) végzi el, melyhez nem kell az SZGYF-et megkeresnie szakértő kijelölése végett;
- ha az igénylő fogyatékos személyek bentlakásos intézményében kap elhelyezést, az alapvizsgálat elvégzésének kezdeményezésével egyidejűleg az intézményvezetőnek (vagy az általa kijelölt munkatársának) el kell végeznie a komplex szükségletfelmérést, melyhez szintén nem kell az SZGYF-et megkeresnie szakértő kijelölése végett.

- **Külső férőhelyek létrehozásának biztosítása nappali melegedő mellett**

A külső férőhelyen biztosított lakhatási szolgáltatás korábban átmeneti szálláshoz kapcsolódóan volt működtethető. A nappali melegedők fenntartására a helyi önkormányzat tíz ezer fő lakosságszám felett köteles, azonban harmincezer fő alatti települések nem kötelezettek szállást nyújtó hajléktalan intézményt működtetni. A harmincezer fő alatti településeken így előfordulhat, hogy a hajléktalan személyek számára csak a nappali ellátás megoldott, az éjszakai szállás azonban helyben nem biztosított. A hajléktalan személyek társadalomba visszavezetése érdekében is szükséges, hogy ne kerüljenek hátrányba azok a kisebb lakosságszámú települések, ahol nem kötelező működtetni átmeneti szállót. Ennek érdekében a módosítás megteremti annak lehetőségét, hogy a nappali melegedőt fenntartók a nappali intézményükhöz kapcsoltan, annak személyi és szakmai kapacitásait használva hozhassanak létre külső férőhely formájában lakhatási szolgáltatást, így a módosítással a kisebb településeken is sor kerülhet szállást is nyújtó hajléktalan-ellátó férőhelyek létrehozására, elkerülve az életvitelszerű közterületen tartózkodást.

„**85.** § Külső férőhelyen nyújtott lakhatási szolgáltatás nappali melegedőhöz kapcsolódóan is létrehozható olyan településen, ahol a települési önkormányzat nem köteles átmeneti szállás

biztosítására. A nappali intézmények mellett létrehozott külső férőhelyek a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás igénybevétele szempontjából egy tekintet alá esnek az átmeneti szállás mellett működő külső férőhelyekkel."(hatályos: 2019.01.01-től)

A korábbi szabályozás szerint házi segítségnyújtás esetében az ellátottak száma egyetlen napon sem haladhatta meg a bejegyzett ellátotti létszám száztíz százalékát, éves átlagban pedig annak száz százalékát. A házi segítségnyújtás szabályaiban a 2017. évben havi órakeret került bevezetésre, és az ellátotti létszám ez alapján kerül megállapításra, így a napi szintű ellátotti létszám megállapítás már nem koherens az új rendszerrel. A módosítás ezért rögzíti, hogy csak éves átlagban kell a fenntartónak figyelemmel lennie a túllépés tilalmára. Ugyanezen szabály vonatkozik a szociális étkeztetésre is.

„**92/K.** § (6) Házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés esetében az ellátottak száma éves átlagban nem haladhatja meg a szolgáltatói nyilvántartásba véglegessé vált döntéssel bejegyzett ellátotti létszám száz százalékát." (hatályos: 2019.01.01-től)

- **A fejlesztő foglalkoztatásra vonatkozó szabályok módosítása**

2019. január 1-jétől fejlesztő foglalkoztatásba az a személy kerülhet, aki betöltötte a 16. életévét, más kereső tevékenységet nem végez és intézményi jogviszonya alapján valamely felsorolt szolgáltatást, vagy ellátást vesz igénybe. Ezáltal egységesen kimondásra került, hogy nemcsak a munkaviszonyban történő foglalkoztatás esetén irányadó a 16. életév betöltése, hanem az Szt. szerinti fejlesztési jogviszonyban történő foglalkoztatás esetén is. A más kereső tevékenység folytatásának kizárása azt célozza, hogy ha a fejlesztő foglalkoztatásban a fejlesztés oly mértékben sikeres, hogy a célok megvalósultak, vagy már a bevonáskor is teljesülnek, (azaz például munkaviszonyban dolgozik az érintett), akkor a fejlesztő foglalkoztatásban való részvétel nem indokolt. A fejlesztő foglalkoztatásban való részvételt azok számára szükséges biztosítani, akik más jogviszonyban nem képesek munkavégzésre. Akik számára pedig képességeik, készségeik alapján reális lehetőség a munkaviszonyban történő foglalkoztatás akár a nyílt munkaerőpiacon, akár védett körülmények között az akkreditált foglalkoztatóknál, ezt kell szorgalmazni.

„**99/B.** § (2) Fejlesztő foglalkoztatásban részesülhet a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig az, aki 16. életévét betöltötte, más kereső tevékenységet nem végez, és intézményi jogviszonya alapján

a) közösségi alapellátást,
b) támogató szolgáltatást,
c) nappali ellátást,
d) átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátást,
e) ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátást,
f) rehabilitációs intézményi ellátást,
g) lakóotthoni ellátást vagy
h) támogatott lakhatást

vesz igénybe." (hatályos: 2019. 01-01-től)

Fejlesztő foglalkoztatás keretében fejlesztési jogviszonyba az az intézményi jogviszonnyal rendelkező személy kerülhet, akinek munka- és szervezet szakpszichológus javasolta ezt a

foglalkoztatási formát. A gyakorlati tapasztalatok alapján célszerű az adott személyt jól ismerő intézmény vezetőt, valamint a foglalkoztatási forma felől dönteni tudó szakembereket együtt bevonni a javaslattétel folyamatába. A fejlesztő foglalkoztatás történhet munkaviszonyban és fejlesztési jogviszonyban, így ennek megfelelően a foglalkozás-egészségügyi orvost és a – szakterületen praktizáló – munka szakpszichológust, vagy a munka- és szervezet szakpszichológust indokolt felkérni a véleményezésre. Ha a foglalkozás-egészségügyi orvos szerint munkaviszonyban nem foglalkoztatható az intézményi ellátott, akkor tud javaslatot tenni a szakpszichológus, hogy milyen fejlesztés ajánlott az egyénnek.

„**99/C.** § (4) A fejlesztési jogviszony
a) rehabilitációs alkalmassági vizsgálat eredményeképpen kiadott, hatályos, munka-rehabilitációt javasoló szakvélemény, vagy a foglalkozás-egészségügyi orvos, a munka-szakpszichológus vagy munka- és szervezet-szakpszichológus, valamint a szociális szolgáltatást biztosító intézmény vezetője együttes javaslata alapján, az egyéni foglalkoztatási tervben foglaltak szerint akkor hozható létre, ha az ellátott kompetenciái nem érik el az önálló munkavégzéshez szükséges szintet, és" (hatályos: 2019.01.01-től)

- **Az intézményi megállapodás gyámhivatal általi jóváhagyásának kérdése**

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szabályozza, hogy mely esetekben szükséges gyámhivatali jóváhagyás, ha a gondnokság alatt álló személy vagyonát érintő jognyilatkozat megtételére kerül sor.

Az Szt. szerint, ha tartós bentlakásos intézményi ellátás esetén az ellátott vagy a hozzátartozója az intézményi térítési díjat nem tudja megfizetni, és az ellátott nem rendelkezik jelentős pénzvagyonnal, az ellátott ingatlanvagyona is terhelhető jelzáloggal. A követelést a kötelezett ingatlanvagyonán fennálló jelzálogjog biztosítja, melyet a nyilvántartott hátralék erejéig lehet bejegyezni. Az intézményi jogviszony létrejötte előtt az igénylővel vagy törvényes képviselőjével megállapodást kell kötni, melybe kötelező belefoglalni a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat is.

Az Szt. 119. § (2)-(3) bekezdésében foglaltak alapján a jelzálogjog egyértelműen nem szerződés (jelen esetben az ellátás igénybevételére vonatkozó megállapodás) alapján, hanem jogszabály, illetve hatósági határozat alapján keletkezik. Mivel az Szt. szerint a megállapodásba csak a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat kell belefoglalni, így az ellátott nem tesz olyan, a jelzálogjog létrejöttét célzó jognyilatkozatot, ami gyámhatósági jóváhagyást tenne szükségessé.

Az egységes joggyakorlat kialakítása és a jogalkalmazás gördülékennyé tétele érdekében a módosítás egyértelműen rögzíti, hogy az Szt. szerinti intézményi jogviszonyt keletkeztető megállapodásokra a Ptk. jognyilatkozatok érvényességére vonatkozó, gyámhivatali hozzájárulást előíró szabályait nem kell alkalmazni.

„**119.** § (4) A 94/C. § szerinti megállapodásra kiskorú, valamint a bentlakásos szociális intézményi elhelyezést érintő jognyilatkozatok tekintetében cselekvőképességében részlegesen korlátozott vagy cselekvőképtelen nagykorú személy - mint ellátást igénylő - érintettsége esetén a Ptk. 2:15. § (1) bekezdés *c)* pontja vagy 2:23. § (1) bekezdés *c)* pontja szerinti rendelkezést nem kell alkalmazni." (hatályos: 2019.01.01-től)

II. A Gyvt. módosítása

- **A Biztos Kezdet Gyerekházra vonatkozó szabályozás kiegészítése**

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: SZGYF) EFOP 1.4.1 kiemelt projektje által működtetett központi Biztos Kezdet Gyerekház Dokumentációs Rendszerhez szükségessé vált a törvényi alapok megteremtése, meghatározva a nyilvántartási rendszerben kezelt adatok körét és a nyilvántartás vezetésének szabályait. A Dokumentációs Rendszer arra is alkalmas, hogy a Gyerekházat rendszeresen látogató gyermek fejlődését mérje és kövesse.

„38/A. § (4) A Kormány rendeletében kijelölt szerv a Biztos Kezdet Gyerekházban folyó szakmai munka dokumentálása, támogatása és monitoringja, valamint a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásait rendszeresen igénybe vevő gyermekek fejlődésének és a szülők nevelési magatartásában bekövetkező változások nyomon követése céljából a „Biztos Kezdet Gyerekház Dokumentációs Rendszer" elnevezésű elektronikus adminisztrációs és programtámogató nyilvántartási rendszert (a továbbiakban: Dokumentációs Rendszer) vezeti.
(5) A Dokumentációs Rendszer tartalmazza
a) a gyermek
aa) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelére és adóazonosító jelére vonatkozó,
ab) anyanyelvére vonatkozó,
ac) családi jogállására vonatkozó,
ad) veszélyeztetettségének megállapításához szükséges és elégséges adataira, így különösen vagyoni helyzetére, környezetére, élelmezésére, ruházatára, lakhatási viszonyaira vonatkozó,
ae) megfelelő ellátásához, gondozásához szükséges és elégséges adataira, így különösen a személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, neveltségi állapotára, fejlődésére vonatkozó,
af) egészségi állapotára vonatkozó,
ag) fényképére, a róla készített mozgóképre vonatkozó,
ah) hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetére vonatkozó, a vele kapcsolatos egyéb hatósági, bírósági eljárásokra, határozatokra vonatkozó,
ai) kapcsolattartásra jogosult hozzátartozójának személyazonosító adataira vonatkozó,
aj) lakóhelyén életvitelszerűen tartózkodó személyek személyazonosító és személyes körülményeire vonatkozó,
ak) háziorvosának, védőnőjének és a nevelkedése szempontjából jelentőséggel bíró személyek elérhetőségére vonatkozó;
b) a szülő, törvényes képviselő, befogadó szülő, várandós anya
ba) személyazonosító és a társadalombiztosítási azonosító jelére vonatkozó,
bb) vagyoni helyzetére, lakhatási viszonyaira, környezetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira vonatkozó,
bc) gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó,
bd) egészségi állapotára vonatkozó;
c) a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásainak leírását, a szolgáltatások biztosításában közreműködő szakemberek személyazonosító adatait és a képesítésükre vonatkozó
adatokat.
(6) A Dokumentációs Rendszerbe a Biztos Kezdet Gyerekházban foglalkoztatott személyek folyamatosan szolgáltatják az (5) bekezdés szerinti adatokat.
(7) Külön adatszolgáltatás kérése nélkül hozzáfér

a) a Biztos Kezdet Gyerekházban foglalkoztatott személy a Dokumentációs Rendszerbe általa szolgáltatott adatokhoz,
b) a Biztos Kezdet Gyerekház fenntartója a Dokumentációs Rendszerbe az általa fenntartott Gyerekház foglalkoztatottai által szolgáltatott adatokhoz,
c) a Biztos Kezdet Gyerekházak tekintetében módszertani feladatokat ellátó és módszertani támogatást nyújtó szerv és személy a Dokumentációs Rendszer adataihoz.
(8) A Dokumentációs Rendszerben a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásai igénybevételének befejezését követő öt év elteltével az adott személy adatait zárolni kell. A zárolt adatok kizárólag statisztikai és tudományos kutatási célra használhatóak fel, azokkal más művelet nem végezhető." (hatályos: 2019.01.01-től)

- **A család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtókkal kapcsolatos összeférhetetlenség rendezése**

A család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók jelezték, hogy előfordulnak olyan ügyek, melyekben elfogultság vagy összeférhetetlenség miatt ellehetetlenül a segítő tevékenységben való együttműködés a családdal, a család már nem fordul bizalommal a szolgáltatóhoz, így a szolgáltatás nem tudja betölteni a célját. Szükséges, hogy a családok ilyen esetekben is segítséget kapjanak, ezért a módosítás szabályozza az összeférhetetlenség eseteit és az összeférhetetlenség fennállása esetén követendő eljárásrendet, amely alapján a fővárosi, megyei kormányhivatal felhatalmazást kap, hogy megvizsgálja a bejelentés megalapozottságát, és ha szükséges, kijelölje az eljáró szolgáltatásnyújtót. A fővárosi, megyei kormányhivatal a kizárásról végzésben dönt.

„**39/A. §** (1) Egyszemélyes család- és gyermekjóléti szolgálat nem vehet részt az e Fejezet szerinti feladatok ellátásában, ha az érintett gyermek szülője a szolgáltatást nyújtó személy maga, a fenntartó önkormányzat polgármestere, alpolgármestere, jegyzője vagy aljegyzője.
(2) Család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ nem vehet részt az e Fejezet szerinti feladatok ellátásában, ha az érintett gyermek szülője a szolgálat, központ szakmai vezetője vagy intézményvezetője, a fenntartó önkormányzat polgármestere, alpolgármestere, jegyzője vagy aljegyzője.
(3) Elfogult az a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személy, akitől nem várható el az eset tárgyilagos megítélése.
(4) Az összeférhetetlenséggel vagy elfogultsággal érintett személy, vagy a szolgálat, központ vezetője köteles azt bejelenteni az ok tudomására jutásától számított 5 munkanapon belül a család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalnak. A szolgáltatás igénybe vevője az összeférhetetlenséget vagy elfogultságot bármikor bejelentheti a család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalnak. A fővárosi és megyei kormányhivatal megvizsgálja a bejelentés megalapozottságát, és ha szükséges, kijelöli az e Fejezet szerinti feladatokat ellátó szolgálatot, központot vagy személyt.
(5) Az összeférhetetlenséggel vagy elfogultsággal érintett szolgáltatást nyújtó személy az igénybe vevő felé fennálló tájékoztatási kötelezettségének köteles eleget tenni az összeférhetetlenség, elfogultság fennállása esetén is." (hatályos: 2019.01.01-től.)

- **A szociális diagnózis készítési kötelezettség bevezetése**

A szociális diagnózis készítésének bevezetése kapcsán a módosítás beépíti a Gyvt. rendelkezései közé is a gyermekjóléti központ új kötelezettségét.

„**40/A. §** (2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl
d) elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint." (hatályos: 2019. 01.01-től)

- **Az óvodai és iskolai szociális segítésre vonatkozó szabályozás pontosítása**

2018. szeptember 1-jétől az óvodai és iskolai szociális segítés a család- és gyermekjóléti központ kötelező feladata. A módosítás pontosítja a Gyvt-nek a nyilvántartás vezetésére vonatkozó szabályait. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységnél az egyéni segítést – amely nem lehet több néhány találkozásnál – ugyanúgy szükséges kezelni, mint a család- és gyermekjóléti szolgáltatás nyújtásánál az első találkozást követően tett intézkedéssel lezárható eseteket a Gyvt. 139. § (3a) bekezdése szerint. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység közösségi és csoportos jellegű szolgáltatásai esetén viszont egyáltalán nem szükséges nyilvántartásba venni az adatokat, ahogyan a Gyvt. 139. § (3) bekezdés *d)* pontjában az utcai és lakótelepi szociális munka, a kórházi szociális munka és a készenléti szolgálat esetén sem kell.

„ **139.** § (3) Nem kell a (2) bekezdés szerinti nyilvántartásba venni az adatokat
d) a gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásai közül az utcai és lakótelepi szociális munka, a kórházi szociális munka és a készenléti szolgálat esetén, valamint az óvodai és iskolai szociális munka esetén, ha az közösségi vagy csoportos formában történik," (hatályos: 2019.01.01-től)
„ (3a) Gyermekjóléti szolgáltatás esetében csak a (2) bekezdés *a)* pont aa) és ac) alpontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni, ha a gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása az első találkozást követően tett intézkedéssel lezárható, vagy ha az óvodai és iskolai szociális munka egyéni formában történik." (hatályos: 2019.01.01-től)

III. Kormányrendeletek

1. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet

- **Felügyeleti szerv kijelölése térítési díj hátralék meg nem fizetése esetén történő jelzálog bejegyzési eljárásban**

A tartós bentlakásos intézmények esetében a térítési díj hátralék meg nem fizetése esetén az ellátott ingatlanvagyonára jelzálogjog jegyeztethető be, melyet a kormányhivatalnál kérelmezhet a fenntartó. Ezekben az ügyekben a kormányhivatal jár el első fokon, a kormányrendelet felügyeleti szervként a szakmai irányítási jogkörrel rendelkező emberi erőforrások miniszterét jelöli ki.

„**31.§** (4a) A fővárosi és megyei kormányhivatal (4) bekezdés szerinti eljárásában a felügyeleti szerv a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter." (hatályos: 2019.01.01-től)

2. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kjtvhr)

- **Munkaköri elnevezések egységesítése**

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendeletben egységesítésre kerültek a munkaköri elnevezések. Az összhang megteremtése érdekében a Kjtvhr. vonatkozó szabályaiban is átvezetésre kerülnek az új munkaköri elnevezések. A Kjtvhr. „2. számú melléklet I. Ágazatspecifikus munkakörök a szociális területen" elnevezésű tábla is módosul az alábbiak szerint:

- a már nem létező munkakörök kikerülnek, a kisegítő munkakörök pedig átkerülnek a nem ágazatspecifikus munkakörök közé,
- a terápiás munkatárs esetében a C és D fizetési osztály törlésre kerül, mert e munkakör középfokú végzettséggel nem tölthető be, továbbá
- az asszisztens és a segítő munkakörök felvételre kerülnek a táblázatban szereplő felsőfokú végzettséghez kötött munkakörök közé.

- **Munkaköri pótlékra jogosultak körének kibővítése**

Az új munkakörök átvezetéséhez kapcsolódóan a munkahelyi pótlékban részesülők köre kibővül a támogatott lakhatás esetfelelősének munkakörével. A nagylétszámú, fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthonainak kiváltása során az ilyen bentlakásos intézmények dolgozói kerülnek át esetfelelős munkakörbe, akik eddig is jogosultak voltak a pótlékra. A támogatott lakhatás során a pótlékra való jogosultság szempontjából ugyanazt a munkát látják el, csak egy új elnevezésű munkakörben, ennél fogva továbbra is indokolt esetükben is a pótlék biztosítása.

A Kjtvhr. alapján az egészségügyi engedéllyel rendelkező szociális intézményben, valamint a szakápolási központban ápolói, szakápolói munkakörben, magyar egészségügyi szakdolgozói kamarai tagság mellett foglalkoztatott közalkalmazottat illette meg egészségügyi kiegészítő pótlék. A gyakorlatban több olyan integrált intézmény van, mely egészségügyi (pl. háziorvosi) és szociális ellátást is végez. Az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet 2. számú melléklet I. pontja tartalmazza a működési engedélyek kiadásának alapjául szolgáló egészségügyi szakmák és kódjaik jegyzékét. A „7304 otthoni szakápolás" és a „7305 szakápolás (egészségügyi diplomával és/vagy szakápolói szakképesítéssel külön jogszabályban meghatározottak alapján)" ellátásra engedéllyel rendelkező bentlakásos szociális intézmények esetében indokolt a szakápolók részére az egészségügyi kiegészítő pótlék megállapítása, ezért az alábbiak szerint módosultak a Kjtvhr. vonatkozó rendelkezési.

„**15.§** (2) A pótlék mértéke a pótlékalap 120%-a

a) az időseket, a pszichiátriai betegeket, a szenvedélybetegeket, a fogyatékos személyeket, a hajléktalan személyeket ellátó bentlakásos intézményekben foglalkoztatott orvos, ápoló, vezető ápoló, gondozó, szakápoló, vezető szakápoló;

b) a hajléktalan személyek nappali melegedőjében foglalkoztatott szociális munkatárs;

c) a bentlakásos szociális intézmények mosodáiban a szennyes ruhák átvételével foglalkozó közalkalmazott;

d) a bentlakásos szociális intézményekben

da) a diétás nővér, a dietetikus, a mozgásterapeuta, a gyógytornász, a foglalkoztatás szervező, a szabadidő-szervező, a szociális munkatárs, a terápiás munkatárs, a fejlesztő pedagógus, és lakóotthon esetében a segítő munkakörökben foglalkoztatott személyek,

db) az ellátottak gondozását közvetlenül végző gépkocsivezető és szociális ügyintéző;
e) támogatott lakhatás szolgáltatásban az esetfelelős
esetében. (hatályos: 2019.01.01-től)

„**15/C.** § (1) Egészségügyi kiegészítő pótlék illeti meg
a) a szociális intézményben a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendeletben kötelezően előírt egészségügyi végzettséggel betölthető munkakörökben foglalkoztatott (orvos, *vezető ápoló, vezető szakápoló*),
d) az otthoni szakápolásra vagy szakápolásra egészségügyi engedéllyel rendelkező bentlakásos szociális intézményben, valamint a szakápolási központban ápolói, szakápolói munkakörben, magyar egészségügyi szakdolgozói kamarai tagság mellett foglalkoztatott közalkalmazottat.(hatályos: 2019.01.01-től)

3. A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII.30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tkr.)

- **A Biztos Kezdet Gyerekházra vonatkozó szabályozás kiegészítése**

A Biztos Kezdet Gyerekházak indulásuktól kezdve vezetik – az SZGYF által működtetett – központi dokumentációs rendszert, amely széleskörűen tartalmaz aktuális adatokat a Gyerekházak tevékenységére vonatkozóan, és a hazai támogatás bevezetésével a Gyerekházakat látogató gyermekek létszámadatainak ellenőrzése, valamint az esetleges visszafizetési kötelezettség megállapítása is ennek alapján történt. A Gyvt. módosult rendelkezései alapján a Gyerekházak számára kötelezővé válik a központi dokumentációs rendszer vezetése, ehhez igazodóan a Tkr. módosítása előírja, hogy a Gyerekházak esetén az igénybevételt a Gyvt. szerinti dokumentációs rendszer adatai alapján kell megállapítani, amely megkönnyíti és egyértelműsíti mind a felhasználó Gyerekházak, mind az ellenőrzésben részt vevő szervek ehhez kapcsolódó feladatait.

„**3/B.**§ (2) Biztos Kezdet Gyerekházak esetén az igénybevételt a Gyvt. szerinti Biztos Kezdet Gyerekház Dokumentációs Rendszer adatai alapján kell megállapítani." (hatályos: 2019.01.01-től)

- **Pályázati úton finanszírozott szolgáltatások kincstári ellenőrzése**

A pályázati úton finanszírozott szolgáltatások esetében a támogatás szabályszerű felhasználásának kincstári ellenőrzése kapcsán felmerült annak kérdése, hogy az ellenőrzés a teljes finanszírozási időszakra kiterjed-e, vagy csak a tárgyévet megelőző évre. A módosítás egyértelműsíti, hogy az adott évben ellenőrizendő időszakot az ellenőrző igazgatóság határozza meg. Az ellenőrizendő időszak az ellenőrzés tapasztalatai alapján kiterjeszthető. A fenntartóknak az elszámoláskor az éven túlnyúló felhasználás igazolására a főkönyvi kivonatot és az azt alátámasztó analitikát is csatolniuk kell.

„**17.**§ (1) A fenntartó évente, a tárgyévet követő év február 28-áig, a finanszírozási szerződés évközi megszűnése esetén a megszűnéstől számított 30 napon belül elszámolást nyújt be a Főigazgatósághoz a tárgyévben igénybe vett működési támogatásról. Az elszámolást a Főigazgatóság elektronikus pályázatkezelő rendszere útján kell elkészíteni, majd a kinyomtatott és aláírt elszámolást kell a Főigazgatósághoz benyújtani. Az elszámoláshoz

csatolni kell a főkönyvi kivonatot és a főkönyvi kivonatban foglaltakat alátámasztó analitikát."(hatályos: 2019.01.01-től)

„**18.§** (1) Az elszámolás szabályszerűségét a szolgáltató székhelye, telephelye szerint illetékes igazgatóság kétévente legalább egy alkalommal a szolgáltató székhelyén, telephelyén, illetve szükség szerint a fenntartó székhelye szerint illetékes igazgatóság a fenntartó székhelyén ellenőrzi. Az adott évben ellenőrizendő szolgáltatókat és az ellenőrizendő időszakot az ellenőrző igazgatóság határozza meg. Az ellenőrizendő időszak az ellenőrzés tapasztalatai alapján kiterjeszthető. Az ellenőrző igazgatóság soron kívüli ellenőrzést is lefolytathat. Az ellenőrzést a finanszírozási szerződés évközi megszűnése esetén az elszámoló adatlap másolatának az ellenőrző igazgatósághoz történő beérkezését követő 60 napon belül kell lefolytatni. Az ellenőrzés kiterjed a tényleges feladatmutatók megállapításának szabályszerűségére, és a felhasználás jogszerűségének vizsgálatára."(hatályos: 2019.01.01-től)

4. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sznyr.)

- **Külső férőhely fogalmának kiegészítése**

A korábbi szabályozás alapján a külső férőhelyen biztosított lakhatási szolgáltatás átmeneti szálláshoz kapcsolódóan volt működtethető. Mivel az Szt. fentiekben már jelzett módosítása lehetőséget biztosít arra, hogy a nappali melegedőt fenntartók a nappali intézményükhöz kapcsoltan hozhassanak létre külső férőhely formájában lakhatási szolgáltatást, szükséges a rendeletben a külső férőhely fogalmának kiegészítése.

„1.§ *h) külső férőhely:*
ha) hajléktalan személyek nappali ellátása esetén,
hb) hajléktalan személyek átmeneti szállása esetén,
hc) rehabilitációs szociális intézményi ellátás esetén az utógondozás ideje alatt,
hd) családok átmeneti otthona esetén vagy
he) utógondozói ellátás esetén
a szolgáltató által, de a szolgáltató épületén kívül biztosított lakhatási forma;" (hatályos: 2019.01.01-től)

- **Közhírré tételi kötelezettség SZGYF-hez telepítése**

2018. december 31-ig a Magyar Államkincstár központi szervének közhírré kellett tennie egy listát azokról a fenntartókról és intézményekről, amelyekkel szemben a kormányhivatal jogsértés miatt jogkövetkezményt állapított meg. Nehézséget okozott, hogy a Kincstárnak az SZGYF által vezetett Szociális Ágazati Portálhoz nincs hozzáférése. A rendelet vonatkozó szabályának módosításával az SZGYF-hez kerül a közhírré tétel kötelezettsége, ezáltal egy kézben összpontosul a feladat.

43/A.§ (2) A működést engedélyező szerv a közhírré tételre kerülő adatokról - a Szociális Ágazati Portálon közzétett formában - haladéktalanul értesíti a Főigazgatóságot." (hatályos: 2019.01.01-től)

- **Ideiglenes hatályú bejegyzések meghosszabbítása**

A korábbi szabályozás szerint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatást nyújtó engedélyesek szolgáltatói nyilvántartásba való ideiglenes hatályú bejegyzésének hatálya 2018. december 31-ig szólt. Ideiglenes hatállyal került bejegyzésre a szolgáltatás, ha a szolgáltató, intézmény tárgyi vagy személyi feltételeiben hiányosságok mutatkoznak. Továbbra is magas számban vannak olyan intézmények, amelyek nem tudták határozatlan idejűre módosítatni a bejegyzésüket. Mivel működésük fenntartása indokolt, a rendelet módosítása - ellátási érdekből - lehetővé teszi az ideiglenes bejegyzések hatályának meghosszabbítását további két évvel, 2020. december 31-éig.

„**50.§** A működést engedélyező szerv a 2018. december 31-én vagy azt követően hatályukat vesztő ideiglenes hatályú bejegyzések hatályát hivatalból - kizárólag ellátási érdekből - 2020. december 31-éig más jogszabályi felhatalmazás hiányában is meghosszabbíthatja, ha a fenntartó benyújtja a határozatlan vagy határozott idejű bejegyzéshez szükséges feltételek megteremtésére vonatkozó szakmai tervét vagy az ennek érdekében igényelt európai uniós forrás felhasználására megkötött támogatási szerződés másolatát. A működést engedélyező szerv a meghosszabbítás kérdésében 2019. március 31-éig dönt. A döntés véglegessé válásáig az ideiglenes hatályú bejegyzés hatálya meghosszabbodik." (hatályos: 2018.12.28-tól)

- **Az ellátási létszámok bejegyzése étkeztetés esetén**

Az Szt. módosítása tartalmazza, hogy egyházi és nem állami fenntartók által nyújtott szociális étkeztetés esetén a szolgáltatói nyilvántartásban rögzítésre kerül a befogadott ellátotti létszám, és ezt követően a finanszírozási rendszerbe befogadást már csak ellátotti létszámra lehet kapni mind új szolgáltatás létrehozása, mind bővítés esetén. A törvényi szintű szabályokból fakadó módosítások átvezetésre kerülnek a rendelet szabályaiban is. A kormányhivatal 2019. március 31-éig hivatalból jegyzi be a törvény erejénél fogva befogadott ellátotti létszámot, 2019. január 1-jei hatállyal.

„**50/C.** § (1) Étkeztetés esetén a befogadott ellátott létszámnak az Szt. 134/G. § (4) bekezdése szerinti bejegyzéséhez szükséges adatokat a Központ 2019. január 20-áig küldi meg a miniszternek, aki azokat 2019. január 31-éig továbbítja a működést engedélyező szerveknek. A működést engedélyező szervek az Szt. 134/G. § (4) bekezdése szerinti adatokat 2019. január 1-jei hatállyal, 2019. március 31-éig, hivatalból jegyzik be a szolgáltatói nyilvántartásba

- **Időszakos férőhelyek működésének meghosszabbítása**

A hajléktalanellátó intézmények kapacitásainak minél hatékonyabb kihasználása és az esetleges többletigények kielégítése érdekében a rendelet módosítása lehetőséget biztosít arra, hogy a már bejegyzett időszakos férőhelyek a 2018. évi téli időszaknál hosszabb időtartamban is működhessenek 2019. november 30-áig, adatmódosítási eljárás lefolytatása nélkül is.

„**50/C.§** (2) Az e rendeletben foglaltakról eltérően a szolgáltatói nyilvántartásba 2018. december 31-én véglegessé vált határozattal bejegyzett időszakos férőhelyek 2019. november 30-áig - téli időszakon kívül is - adatmódosítás nélkül tovább működhetnek." (hatályos: 2019.01.01-től)

5. Az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok állami támogatásáról szóló 489/2013. (XII.18.) Korm. rendelet

- **A szociális ágazati összevont pótlékhoz nyújtott támogatásban részesülő fenntartó részére előleg folyósítása**

A kormányrendelet-módosítás elfogadásáig a 2019. január 1-jétől alkalmazandó minimálbér és garantált bérminimum összege még nem került elfogadásra, ezért a konkrét támogatási összegek meghatározása a rendelet módosításáig nem volt lehetséges. Erre tekintettel a fenntartók részére előleg kerül folyósításra 2019. január-április hónapokban. E megoldás szerint január-április hónapokban 25%-kal több támogatás kerül részükre folyósításra, amely többlet majd május-december hónapokban kerül visszatartásra.

Az előleg a minimálbér, garantált bérminimum emelkedéséhez kapcsolódó forrás biztosításán felül a 2019. évi egészségügyi kiegészítő pótlékhoz kapcsolódóan is előleget biztosít az új finanszírozási rendelet elfogadásáig.

„**33.§** (1) Az igazgatóság a szociális ágazati összevont pótlékhoz nyújtott támogatásban részesülő fenntartó részére 2019 januárjában, februárjában, márciusában, áprilisában és májusában a támogatást megállapító határozatban foglalt, az adott hónapra vonatkozó működési támogatási összegen felül, annak 25%-át előzetesen folyósítja. Az igazgatóság a 2019. január-május hónapokban előzetesen folyósított támogatási összeget havi egyenlő részletekben a 2019. június-december hónapokban folyósítandó támogatási összegből vonja le." (hatályos: 2019.01.01-től)

„**33.§** (4) Ha a fenntartó 2019. december 31-ét megelőzően megszűnik, az előzetesen folyósított támogatási összegből a tényleges feladatmutatón alapuló, időarányos támogatáson felüli összeget az elszámoláskor vissza kell fizetnie. Egyebekben az előzetesen folyósított támogatási összeg elszámolására a támogatás elszámolására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni."

(2019.01.01-től az azt megelőzően hatályban lévő „2017." szövegrész helyébe „2019." szöveg lép)

6. Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet

- **Bejegyzési eljárás szabályainak egyszerűsödése fejlesztő foglalkoztatás esetén**

A jogalkalmazói gyakorlatban felmerült az a bejegyzési eljárás egyszerűsítésére vonatkozó igény, miszerint fejlesztő foglalkoztatás esetén a katasztrófavédelmi hatóság szakhatósági eljárásának lefolytatása nem indokolt abban az esetben, ha a fejlesztő foglalkoztatásnak helyet adó szociális intézmény szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése során egyébként már vizsgálták a tűzvédelmi szakkérdéseket, és a foglalkoztatás kizárólag olyan tevékenységre irányul, amely nem igényli a szakkérdés vizsgálatát. Ilyen eset jellemzően, amikor nappali intézményben fejlesztő foglalkoztatás keretében takarítanak az ellátottak: a katasztrófavédelmi szerv a nappali intézmény bejegyzésekor már vizsgálta a tűzvédelmi előírások meglétét, nem indokolt a takarítás miatt újra megkeresni őket. A kormányrendelet szabályai a módosítás során azzal egészültek ki, hogy a fejlesztő foglalkoztatással kapcsolatos adatmódosítási eljárásban nem kell eljárnia a katasztrófavédelmi hatóságnak, ha a foglalkoztatási helyhez kapcsolódó követelményeket korábban már vizsgálták.

1. számú melléklet 14. pont C oszlop

(4.)	„Fejlesztő foglalkoztatással kapcsolatos adatmódosítási eljárásban, ha az adatmódosítás célja foglalkoztatási hely bejegyzése, kivéve, ha az ehhez kapcsolódó követelményeket korábban már vizsgálták, vagy a 2. sor a szakhatóság bevonását kizárja."

7. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI.13.) Korm. rendelet módosítása (a továbbiakban: SZGYFr.)

- **SZGYF feladatainak bővítése**

Az egyházi fenntartású tanodák kivételével a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai tekintetében a módszertani feladatokat, a szakmai ellenőrzési és monitoring feladatokat a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság látja el, ezért ezeket is szükséges feltüntetni az SZGYFr.-ben.

„**5.** § (1) A Kormány az Szt. 58. § (1) bekezdése szerinti és - a gyermekek napközbeni ellátása kivételével - a Gyvt. 96. § (7) bekezdése szerinti módszertani feladatokat ellátó szervként a Főigazgatóságot jelöli ki. A Főigazgatóság módszertani feladatai keretében
l) kiemelten figyelemmel kíséri a gyermekek esélynövelő szolgáltatásait, kidolgozza a gyermekek esélynövelő szolgáltatásaihoz kapcsolódó szakmai módszertani dokumentumokat, valamint ellátja a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai tekintetében a pályáztatási eljáráshoz kapcsolódó szakmai ellenőrzési és monitoring feladatokat." (hatályos: 2019.01.01-től)

- **Egyházi fenntartású intézmény részvételi lehetőségének biztosítása uniós projektekhez**

Olyan állami fenntartású intézmények egyházi fenntartásba adása esetén, amelyek európai uniós kiemelt projektekben is érintettek, jogszabályi szinten volt szükséges rendezni, hogy az érintett intézmények átadását követően az átvevő egyházi fenntartón kívül az önálló belső egyházi jogi személyként működő szolgáltató, intézmény, hálózat is bevonható legyen az érintett projektekbe. A módosítás eredményeként, egyházi fenntartásába adás esetén az átvevő fenntartón kívül a tőle különböző belső egyházi jogi személy - azaz a szolgáltató, az intézmény, illetve a hálózat - a kiemelt projektek megvalósításában résztvevő szervezetként kerülhet bevonásra, feltéve, hogy a fenntartóváltozást követően az alkalmazottakat a szolgáltató, az intézmény vagy a hálózat foglalkoztatja tovább.

„**5/A.** § Ha a Főigazgatóság európai uniós támogatással érintett engedélyesét más fenntartó fenntartásába adja, az átvevő fenntartó és - ha a fenntartóváltozást követően az alkalmazottakat a szolgáltató, intézmény, hálózat foglalkoztatja - a szolgáltató, intézmény, illetve hálózat az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program, valamint a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program nevesített kiemelt projektjei végrehajtása során a megvalósításban részt vevő szervezetként kerül bevonásra." (hatályos: 2019.02.01-től)

- **SZGYF kijelölése a Biztos Kezdet Gyerekház Dokumentációs Rendszer vezetésére**

A Gyvt.-be beépítésre kerültek a Biztos Kezdet Gyerekház Dokumentációs Rendszer elnevezésű nyilvántartási rendszerre vonatkozó fő szabályok: a kezelendő adatok köre, célja, időtartama. A Gyvt. értelmében a Kormány rendeletében kijelölt szerv a Biztos Kezdet Gyerekházban folyó szakmai munka dokumentálása, támogatása és monitoringja, valamint a

Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásait rendszeresen igénybe vevő gyermekek fejlődésének és a szülők nevelési magatartásában bekövetkező változások nyomon követése céljából vezeti a Dokumentációs Rendszert. Jelen módosítással kerül az SZGYF kijelölésre a Dokumentációs Rendszer vezetésére.

„**5/B.** § A Kormány a Főigazgatóság központi szervét jelöli ki a Gyvt. 38/A. § (4)-(8) bekezdése szerinti „Biztos Kezdet Gyerekház Dokumentációs Rendszer" elnevezésű nyilvántartási rendszer vezetésére." (hatályos: 2019.01.01-től)

IV. Miniszteri rendeletek

1. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: Nmr.) módosítása

- **A szociális diagnózisra vonatkozó szabályozás**

Az Nmr. rendelkezései közé szükségessé vált az új feladatot beépíteni a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet) megfelelő szakaszaira való hivatkozással.

A család- és gyermekjóléti szolgálat az esetkezelés folyamatában érzékelt további beavatkozási igényt a Szociális Ágazati Portálon közzétett Esetnaplóban dokumentálja, mely szintén módosításra került.

Az Nmr. 8. § (4) bekezdése alapján az együttműködési megállapodás megkötését követő 15 napon belül kell elkészíteni az Esetnapló *A)* részét és *B)* részének 1. és 2. pontját. Az Esetnaplót a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa vezeti a szolgáltatásban részesülő személyről és a vele kapcsolatos szakmai feladatokról.

A rendeletmódosítás során az Esetnapló „B) Belső tartalom" része kiegészítésre került egy új, 4. ponttal, az ahhoz tartozó kitöltési útmutató pedig egy új 10. ponttal. Amennyiben ugyanis a családsegítő munkatárs az esetkezelés során a cselekvési tervben meghatározott időpontok lejártával azt tapasztalja, hogy az addigi esetkezeléssel nem sikerült minden problémát megoldani, vagy újabb szociális szolgáltatások vagy gyermekjóléti alapellátások – ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátásait – szükségessége merül fel, a szociális diagnózist felvevő esetmenedzsert bevonja az esetkezelés folyamatába. Méghozzá azzal, hogy kezdeményezi a szociális diagnózis elkészítését annak érdekében, hogy a felmerülő igényekre, szükségletekre célzottabb segítséget tudjon nyújtani, vagy az igénybevevőt a megfelelő szolgáltatáshoz tudja közvetíteni. Ezzel indítja el a szociális diagnózis felvételi igényét a családsegítő munkatárs a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere felé. A szociális diagnózist felvevő esetmenedzser az interjú folyamatába szükség szerint, az igénybevevő hozzájárulásával bevonhatja a családsegítőt. A szociális diagnózis felvételét követően a családsegítő az Esetnapló „B) Belső tartalom 2. Cselekvési terv" pontját az igénybevevő szükségleteinek feltárását követően, a szükséges szolgáltatások megállapításainak figyelembevételével módosítja.

Az esetkezelés folyamatának hangsúlya, illetve a folyamatból indított szociális diagnózis felvétel kérése miatt szükségessé vált „esetkezelés" definíció egységes alkalmazása a család-

és gyermekjóléti szolgáltatások esetében is, ezért a fogalom beemelésre került az Nmr. szabályrendszerébe is.

„**6.§** (2) A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás a feladatait tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, ezen belül a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 2. § *l)* pont *lb)* alpontja szerinti esetkezeléssel, valamint más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítésével látja el." (hatályos: 2019.02.28-tól)

„**8.§** „(4) Az esetnaplót a miniszter által meghatározott, a Szociális Ágazati Portálon közzétett formában kell vezetni." (hatályos: 2019.02.28-tól)

A módosítás beépítette az Nmr. 1. számú mellékletébe a szociális diagnózist készítő esetmenedzserre vonatkozó létszám- és képesítési előírásokat.

A szociális diagnózis felvételét a „szociális diagnózist készítő esetmenedzser" végzi, e munkakört az „esetmenedzser" munkakörtől megkülönböztetve volt szükséges szabályozni, előírva, hogy család- és gyermekjóléti központonként 1 fő szociális diagnózist készítő esetmenedzsert szükséges főállásban foglalkoztatni.

Az Nmr. 2. számú mellékletében az „esetmenedzser" munkakör „esetmenedzser/szociális diagnózist készítő esetmenedzser" munkakörre módosult, ezzel egyértelművé téve, hogy a szociális diagnózist készítő esetmenedzserre vonatkozó képesítési előírások megegyeznek az esetmenedzserre előírt képesítési követelményekkel, azzal, hogy előbbinek az SZCSM rendelet módosítása alapján az erre vonatkozó speciális képzés tanúsítványával is rendelkeznie kell.

- **Óvodai és iskolai szociális segítés szabályainak kiegészítése**

Az óvodai és iskolai szociális segítő befolyástól mentes munkavégzését biztosítja a módosítás azzal, hogy a köznevelési intézményben óvodai és iskolai szociális segítőként nem alkalmazható olyan személy, aki ugyanabban a köznevelési intézményben más munkakörben, pl. pedagógusként is foglalkoztatott.

A köznevelési intézményben a szociális segítő tevékenység végzése során a köznevelési szabályozás alapján szükséges a pedagógus felügyelete, jelenléte is. Ez azzal jár, hogy az óvodai és iskolai szociális segítő nem nyújthat szolgáltatást önállóan a köznevelési intézményben, amivel a szociális szakember egyéni szociális munka módszerével végzett tevékenysége ellehetetlenül. A szociális munkában alapvető az ügyfél számára a biztonságos környezet megteremtése, ahol bizalommal tud problémáiról, félelmeiről beszélni, ezért fontos, hogy a segítő beszélgetés, tanácsadás során ne legyen jelen harmadik személy. Ennek érdekében került előírásra a rendeletben, hogy az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenysége során a gyermekek, tanulók felügyeletéről az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt maga gondoskodik.

„**25.§** (4) Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtó személy a szolgáltatásnyújtás helye szerinti intézménnyel nem állhat foglalkoztatási jogviszonyban.
(5) Az óvodai és iskolai szociális segítő a szolgáltatásnyújtás helye szerinti intézményben a tevékenysége során a gyermekek, tanulók felügyeletéről az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt maga gondoskodik. (hatályos 2019.02.28-tól)

A területről érkezett jelzések alapján – a fluktuációra figyelemmel – nehezítette a szolgáltatás nyújtását az Nmr. azon korábbi előírása, mely szerint a köznevelési intézménnyel kötött megállapodásban kellett feltüntetni az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtó személy megnevezését. A munkatársak változása esetén ugyanis folyamatosan módosítani kellene ezen megállapodásokat. Erre figyelemmel a módosítás eredményeképpen a segítő szolgáltatást nyújtó személy nevét már nem az együttműködési megállapodás tartalmazza, hanem ehelyett a család- és gyermekjóléti központ az óvodai és iskolai szociális segítő részére megbízólevelet állít ki, és a munkatárs e megbízólevéllel érkezik az általa ellátott intézményekhez.

„**26.§** (2a) A család- és gyermekjóléti központ az óvodai és iskolai szociális segítő részére a köznevelési intézménybe szóló megbízólevelet állít ki." (hatályos: 2019.02.28-tól)

Az egyházaktól érkezett jelzésekre tekintettel kiegészítésre kerül továbbá a szabályozás azon rendelkezéssel, miszerint az egyházi fenntartású köznevelési intézmény a hozzá delegált óvodai és iskolai szociális segítő személye kapcsán kifogással élhet a család- és gyermekjóléti központ vezetője felé.

„**26.§** (2b) A köznevelési intézmény az óvodai és iskolai szociális segítő személye kapcsán kifogással élhet a család- és gyermekjóléti központ vezetőjénél. A kifogással kapcsolatos részletes eljárásrendet az együttműködési megállapodás tartalmazza." (hatályos: 2019.02.28-tól)

Az óvodai és iskolai szociális segítőnek a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított két éven belül el kell végeznie az óvodai és iskolai szociális segítő képzést. A képzés elvégzése alól azok kapnak felmentést, akik részt vettek az EFOP-3.8.2-16 kódszámú, „Szociális humán erőforrás fejlesztés" elnevezésű európai uniós finanszírozású projekt keretében szervezett képzésben, vagy akik iskolai szociális munka szakirányú végzettséggel rendelkeznek. Az uniós projekt keretében elvégzett képzés tematikájában megegyezik a most bevezetendő óvodai és iskolai szociális segítő képzéssel. Mindkét képzés elvégzése ugyanannak a feladatnak az ellátására készít fel, mindkét képzés résztvevői ugyanazokkal az ismeretekkel, kompetenciákkal zárják a képzést.

„**25.§** (6) Az óvodai és iskolai szociális segítőnek a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított két éven belül el kell végeznie az óvodai és iskolai szociális segítő képzést. Nem kell elvégezni az óvodai és iskolai szociális segítő képzést azon személyeknek, akik részt vettek az EFOP-3.8.2-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztés" elnevezésű, európai uniós finanszírozású projekt keretében szervezett képzésben, vagy akik iskolai szociális munka szakirányú végzettséggel rendelkeznek." (hatályos: 2019.02.28-tól)

179.§ Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 4/2019. (II.27.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Módr1.) hatálybalépésekor foglalkoztatásban álló óvodai és iskolai szociális segítőnek az óvodai és iskolai szociális segítő képzést 2021. január 1-jéig kell elvégeznie." (hatályos: 2019.02. 28-tól)

- **Egyes munkakörökben elfogadható képesítések kiegészítése a 2. számú mellékletben**

Az Nmr. 2. számú mellékletében az óvodai és iskolai szociális segítő munkakörökben elfogadható képesítések kiegészültek a „mentálhigiénés szakképzettség" végzettséggel, emellett óvodai és iskolai szociális segítő munkakörben gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó oklevél mellett elfogadható képzettségek bővültek az óvodapedagógus, tanító végzettségekkel.

A mentálhigiénés szakember olyan képzettséggel, képességekkel rendelkezik, melyekkel a gyermekeknek, fiataloknak és szüleiknek a lelki egészség megőrzésében, visszaállításában képes segítséget nyújtani. Azon óvodapedagógus, tanító végzettségű szakember pedig, aki gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó oklevéllel rendelkezik, képzése során elsajátította azokat a készségeket, képességeket (jogi ismeretek, szociálpolitika, szociális munka, gyermek- és ifjúságvédelem, fejlődéslélektan, speciális tanácsadási technikák), amelyek birtokában az óvodai és iskolai szociális segítő feladatát szakszerűen képes ellátni.

Az Nmr. 2. számú mellékletében az esetmenedzser, a tanácsadó, valamint az óvodai és iskolai szociális segítő munkakörökben elfogadható képesítések az „okleveles emberi erőforrás tanácsadó" végzettséggel egészültek ki, ugyanis az okleveles emberi erőforrás tanácsadó képzése során a gyakorlati jellegű ismeretek körében kiemelkedik a tanácsadói és a konfliktuskezelési készségek fejlesztése, illetve nagy hangsúlyt kapnak a tanácsadási módszerek.

2. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SZCSM rendelet módosítása

- **A demencia kórképet megállapító szakvéleményekre vonatkozó szabályok**

A rendelet korábbi szabályai a szociális ellátások igényléséhez demens személyek ellátását végző intézmények esetén a kérelemhez az orvosszakértői szerv vagy a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos által kiállított szakvélemény benyújtását írták elő. E szakvélemények körében nappali ellátás esetén a demencia kórképet megállapító, bentlakásos intézményi ellátás esetén a demencia kórkép legalább középsúlyos fokozatát megállapító szakvélemény alapozta meg az ellátási szükségletet.

A rendelet korábban hatályos szövege nem igazodott a szakvéleményt kiállítók körének változásához.

Erre figyelemmel a rendelet már csak a jelenleg kiállítható szakvélemények körét tartalmazza azzal az átmeneti szabállyal, hogy a korábban kiállításra jogosult szervek vagy személyek által kiállított szakvélemények is elfogadhatók.

„**21.§** (5) Demens személyek ellátása esetén az igénybevételre irányuló kérelemhez be kell nyújtani a pszichiáter, neurológus vagy geriáter szakorvos által kiállított,
a) nappali ellátás esetén a demencia kórképet igazoló,
b) bentlakásos intézményi ellátás esetén a demencia kórkép legalább középsúlyos fokozatát megállapító
szakvéleményt." (hatályos: 2019.02.28-tól)

„**26.§** A demencia kórkép 21. § (5) bekezdése szerinti igazolására az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 4/2019. (II.27.) EMMI rendelet hatályba lépését megelőzően más szerv vagy személy által kiállított szakvélemény is elfogadható." (hatályos: 2019.02.28-tól)

3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet módosítása

- **A szociális diagnózisra vonatkozó szabályozás**

2018. január 1-jétől a szociális diagnózis felvétele valamennyi család- és gyermekjóléti központ számára kötelezettség. A szociális diagnózis felvételét a „szociális diagnózist készítő esetmenedzser" végzi, aki felméri az igénylő és családja helyzetét, beazonosítja a számára szükséges szolgáltatásokat, majd az igénylőt a szükséges szolgáltatásokat biztosító szervezetek felé irányítja.

A komplex szükségletfelmérés szabályozásához hasonlóan a szociális diagnózis elkészítésének szabályai is külön alcím alatt kerültek beépítésre a rendelet szabályai közé. A szociális diagnózist személyes interjú keretében szükséges felvenni, melynek során több személyes találkozásra is lehetőség van, azonban a diagnózist az első találkozástól számított 15 napon belül el kell készíteni.

A szociális diagnózis eredményét az igénylő a diagnózisban megállapított szolgáltatások igénybevételéhez a kiállításától számított 6 hónapon belül használhatja fel.

A szociális diagnózis felvételéhez szükséges személyes adatlap, kérdőívek, értékelő adatlap és kitöltési útmutató a Szociális Ágazati Portálon közzétételre került.

„Szociális diagnózis

30. § (1) A szociális diagnózist a szociális diagnózist készítő esetmenedzser a (2) bekezdés szerinti adattartalommal, a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által e célra rendszeresített, Szociális Ágazati Portálon közzétett adatlapon készíti el.
(2) A szociális diagnózis az egyén
a) személyi állapotára és családi kapcsolataira,
b) lakhatási körülményeire,
c) egészségi állapotára és esetleges fogyatékosságára,
d) mindennapi életvitelére, egyes képességei hiányából fakadó nehézségeire,
e) kommunikációjára, személyes kapcsolataira,
f) munkaerő-piaci státuszára,
g) krízishelyzetek kezelésére vonatkozó képességére,
h) támogatást igénylő életterületeinek felmérésére, a támogatás mértékére, és
i) számára igénybe venni javasolt ellátások, szolgáltatások meghatározására
vonatkozó adatokat tartalmazza.
(3) A szociális diagnózist készítő esetmenedzser feladata a szociális diagnózis elkészítése során
a) az igénylő, valamint családja helyzetének megismerése, szükségletei meglétének vagy hiányának, valamint jogosultságának megállapítása,
b) a megfelelő szolgáltatások és szolgáltatási elemek megállapítása,

c) az igénylő tájékoztatása a számára szükséges szolgáltatások elérhetőségéről vagy hiányáról, szükség esetén segítségnyújtás a szolgáltatóval történő kapcsolatfelvételben.
(4) A szociális diagnózist készítő esetmenedzser feladata a járás területén elérhető szociális szolgáltatások, gyermekjóléti alapellátások, egészségügyi, munkaerő-piaci, karitatív és egyéb szolgáltatások feltérképezése és a rajuk vonatkozó információk évenkénti aktualizálása.
(5) A szociális diagnózis elkészítése irányított személyes interjún alapul, amely során a szociális diagnózist készítő esetmenedzser az ellátást igénylőt bevonja a diagnózis készítésébe.
(6) A szociális diagnózis elkészítésébe az ellátást igénylő hozzájárulásával más szakember is bevonható.
(7) A személyes interjú felvétele során az esetmenedzser döntése alapján több személyes találkozásra is sor kerülhet. A szociális diagnózist az első interjútól számított 15 munkanapon belül kell elkészíteni. Az ellátást igénylő krízishelyzete esetén a szolgáltatás a szociális diagnózis elkészítése előtt is igénybe vehető.
(8) A szociális diagnózist a szociális diagnózist készítő esetmenedzser és a szolgáltatást igénylő személy aláírja.
(9) A szociális diagnózis az aláírás időpontjától számított hat hónapig használható fel az Szt. 64/A. § (3) bekezdése szerint szolgáltatás igénylésére.
(10) A szociális diagnózist készítő esetmenedzsernek a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított egy éven belül el kell végeznie a szociális diagnózist készítő esetmenedzseri képzést. Nem kell elvégezni a szociális diagnózist készítő esetmenedzseri képzést azon személyeknek, akik részt vettek az EFOP-3.8.2-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztés" elnevezésű, európai uniós finanszírozású projekt keretében szervezett képzésben."
(hatályos: 2019.02.28.)

A rendeletből hatályon kívül helyezésre került a szociális étkeztetés Igénybevételi naplója, amely a Szociális Ágazati Portálon került közzétételre. A közzétett Igénybevételi napló a népkonyha vonatkozásában már tartalmazza az igénybevevők kötelezően rögzítendő adatait.

4. Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESZCSM rendelet (a továbbiakban: Kr.) módosítása

A Kr. rendelkezései közé beépítésre kerültek az óvodai és iskolai szociális segítő, továbbá a szociális diagnózist készítő esetmenedzser képzésére vonatkozó előírások, a képzések célja, jellege és óraszáma.

A Kr. által szabályozott kötelező képzéseket a képzésszervező és a tárca minden évben értékeli a hallgatói visszajelzések és a változó szakmai környezet alapján. 2018-ban több jogszabály-módosítás (szolgáltatási elemek, munkakör-elnevezések módosítása) és a szakmai módszerek tárházának bővülése okán (pl. hanghalló módszer elfogadottsága a pszichiátriai szolgáltatásokban) is szükségessé vált a szakmai ajánlások módosítása. Ez a körülmény, valamint a vezetőképzés és a szakmai továbbképzések rendszerének változása szükségessé tette az oktatási programok teljes körű felülvizsgálatát és módosítását. Emellett szükségessé vált a képzések óraszámának felülvizsgálata is. A gyakorlati tapasztalatok és az elkészült oktatási programok alapján a képzés általános szabályaira vonatkozó rendelkezéseket, valamint a támogató szolgálat és a közösségi pszichiátriai ellátás képzésekre vonatkozó rendelkezéseket pontosította a módosítás. A szociális vezetőképzés bevezetéséből fakadóan szükségessé vált továbbá a vezetői munkakört betöltő személyek külön képzésének megszüntetése. Tekintettel arra, hogy a támogató szolgálat képzés egységessé vált, nincs azon belül külön támogatószolgálat-vezető, személyi segítő és személyszállító képzés, az egységes

képzésre vonatkozó szabályok a Kr. 12. §-ában nyertek szabályozást. A személyi segítő képzést és személyszállító képzést szabályozó 13. és 14. § pedig hatályon kívül helyezésre került. Ugyanígy a pszichiátriai ellátás vonatkozásában is egységes képzés került előírásra, megszűnt a külön közösségi koordinátor és közösségi gondozó képzés.

„A támogató szolgálat képzés

12. § (1) A támogató szolgálat képzés felkészíti a képzésen részt vevő személyt a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 39/A. §-ában foglalt feladatok ellátására.
(2) A képzés kötelező óraszáma segítő munkakör esetén 80 óra, ebből
a) 16 óra elméleti oktatás,
b) 64 óra gyakorlati oktatás.
(3) A képzés kötelező óraszáma gondozó, illetve terápiás munkatárs esetén 160 óra, ebből
a) 60 óra elméleti oktatás,
b) 100 óra gyakorlati oktatás."

„A közösségi pszichiátriai ellátás képzés

16. § (1) A közösségi pszichiátriai ellátás képzés felkészíti a képzésen részt vevő személyt a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 39/F. § (2) bekezdésében, 39/G. § (3) bekezdésében és 39/H. §-ában foglalt feladatok ellátására.
(2) Az (1) bekezdésben foglalt képzés kötelező óraszáma 185 óra, ebből
a) 140 óra elméleti oktatás,
b) 45 óra gyakorlati oktatás."

„Az óvodai és iskolai szociális segítő képzés

17/A. § (1) Az óvodai és iskolai szociális segítő képzés felkészíti a képzésen részt vevő személyt a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 25. és 26. §-ában foglalt óvodai és iskolai szociális segítéshez kapcsolódó szakmai feladatok elvégzésére.
(2) A képzés kötelező óraszáma 90 óra, ebből
a) 27 óra elméleti oktatás,
b) 63 óra gyakorlati oktatás.
(3) Felsőfokú szociális szakképzettséggel nem rendelkező személyeknek a (2) bekezdés szerinti óraszámon túl 30 óra kiegészítő képzésben kell részt venniük, amelyből 15 óra elméleti oktatás, 15 óra gyakorlati oktatás."

„A szociális diagnózist készítő esetmenedzser képzés

17/B. § (1) A szociális diagnózist készítő esetmenedzser képzés felkészíti a képzésen részt vevő személyt a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 30. §-ában foglalt feladatok ellátására.
(2) Az (1) bekezdésben foglalt képzés kötelező óraszáma 90 óra, ebből
a) 27 óra elméleti oktatás,

b) 63 óra gyakorlati oktatás."

19. § Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 4/2019. (II.27.) EMMI rendelettel (a továbbiakban: Módr.) megállapított 1. § *b)* és *d)* pontot, valamint 12. és 16. §-t a Módr. hatályba lépését követően indult képzésekre kell alkalmazni. A Módr. hatályba lépésekor folyamatban lévő támogató szolgálattal és közösségi pszichiátriai ellátással kapcsolatos képzéseket eredményesen elvégző személyek számára a tanúsítványt a „támogató szolgálat képzés" és a „közösségi pszichiátriai ellátás képzés" elvégzéséről kell kiállítani."
(hatályos: 2019.02.28-tól)

5. A gyermekek esélynövelő szolgáltatásainak szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 40/2018. (XII. 4.) EMMI rendelet

A Biztos Kezdet Gyerekházak szakmai és működési feltételeit a tanodával együtt már a gyermekek esélynövelő szolgáltatásairól szóló új miniszteri rendelet szabályozza, ezért az Nmr.-ből hatályon kívül helyezésre kerültek a Biztos Kezdet Gyerekházakra vonatkozó rendelkezések. Az új EMMI rendelet tartalmazza a 2019. január 1-jével a magyar jogrendszerbe beillesztett tanoda ellátásra vonatkozó szakmai szabályokat és ezzel együtt a másik esélynövelő szolgáltatás, a Biztos Kezdet Gyerekház szakmai rendelkezéseinek újraszabályozását. Az EMMI rendelet valamennyi rendelkezése 2019. január 1-én lépett hatályba.

Készítette: Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya